

Муҳаммаджон Қуронов

БИЗНИ БИРЛАШТИРГАН ҒОЯ

- КИМ ЭДИГУ КИМ БЎЛДИК
- МАЪНАВИЯТ МИНОРАЛАРИ
- БИР ТАҲДИДГА БЕШ ЗАРБА
- ТАРҒИБОТ ТАМОЙИЛЛАРИ
- ҒОЯВИЙ КУРАШЛАР ТАРИХИ
- МИССИОНЕРЛИК ВА ПРОЗЕЛИТИЗМ
- МЕДИАОГОҲЛИК
- ХХІ АСРДА ҚАЙСИ ДАВЛАТ КУЧЛИ
БЎЛАДИ
- ТЕРАН ИЛДИЗЛАР ҚУДРАТИ

Ғафур Фулом номидаги нашриёт-мағбаа ижодий уйи
Тошкент–2016

УЎК 323.1
КБК 71.04
Қ 82

Масъул муҳаррир:

А. Маврулов – *тарих фанлари доктори, профессор*

Тақризчилар:

Б.Тўйчиев – *фалсафа фанлари доктори, профессор*

Б.Тўраев – *фалсафа фанлари доктори, профессор*

Нашрга тайёрловчи – И.Даминов

Қуронов, Муҳаммаджон

Бизни бирлаштирган ғоя / М.Қуронов. – Тошкент: Ғафур Ғулом номидаги нашриёт-матбаа ижодий уйи, 2016. – 348 б.

Миллий ғоя ҳар биримиз учун муқаддас бўлиб, у турли қараш ва фикрга эга ижтимоий қатламлар, сиёсий куч ва ҳаракатларнинг мақсад-манфаатларини ўзида мужассам этган. Юрт тинчлиги, Ватан равнақи, Халқ фаровонлиги, Комил инсон, Ижтимоий ҳамкорлик, Миллатлараро тотувлик, Динлараро бағрикенглик... Бу кадрятлар бугун ҳар бир ватандоши-мизнинг қалби ва онгига тобора чуқурроқ сингиб бормоқда.

Ушбу хрестоматия илмий-публицистик рисола миллий ғоя туркумидаги ҳамда ижтимоий-гуманитар фанлардан дарс берувчи профессор-ўқитувчилар, мактаб, коллеж, лицей, институт, университетларнинг маънавий-маърифий ишлар бўйича масъуллари, маҳалла маслаҳатчилари, маънавият тарғибот тизими малака ошириш йўналиши тингловчилари, ходимлари, тарғиботчилар, тадқиқотчилар, кенг ўқувчилар оммасига мўлжалланган.

УЎК 323.1
КБК 71.04
66.3(5Ў)

© М.Қуронов
© Ғафур Ғулом номидаги
нашриёт-матбаа ижодий
уйи, 2016

ISBN 9978-9943-03-918-6

Миллий мафқура халқнинг мақсад-муддаоларини ифодалайди, тарих синовларидан ўтишида унинг руҳини кўтариб, суянч ва таянч бўлади, шу миллат, шу жамият дуч келадиган кўплаб ҳаётий ва маънавий муаммоларга жавоб излайди. У инсонга фақат моддий бойликлар ва неъматлар учун эмас, аввало, Аллоҳ таоло ато этган ақл-заковат, иймон-эътиқод туфайли юксак маънавиятга эришиши учун интилиб яшаши лозимлигини англа-тадиган, бу мураккаб ва таҳликали дунёда унинг тараққиёт йў-лини ёритадиган маёқдир.

Истиқлол мафқураси кўпмиллатли Ўзбекистон халқининг эзгу зоя – озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт барпо этиши йўлидаги асрий орзу-интилишлари, ҳаётий идеалларини ўзида акс эттиради.

Ислом КАРИМОВ

ҚУДРАТЛИ ҚАНОТЛАР ОҒУШИДА

Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ўзбекистон Республикаси давлат мустақиллигининг йигирма беш йиллигини нишонлашга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш тўғрисида”ги Қарори халқимиз интиқиб кутган хушxabар бўлди.

Ўз тақдирини ўз қўлига олган озод халқ тўйига хушxabар бу. Машаққатли, бунёдкор йигирма беш йилнинг 9125 тонгини Ватан деб бошлаган миллат тўйи бу. Йигирма беш ёшида инсониятнинг ярмини бирлаштириб, ҳамкорликнинг нажот марказига айланган Ўзбекистоннинг тўйи бу. Буюк келажакнинг энг қийин доvonларидан ўтган халқ тўйи бу.

Кеча ва бугунга қараб кўзларимиз икки сабабдан намланади. Кечанинг заҳматларидан, бугуннинг неъматларидан. Шаҳар қишлоқларимиздаги файзу шавқ одамларимиз чехраларига кўчгандек гўё. Бир ажиб хушнуд тароват кўзлардан кўзларга, сўзлардан сўзларга ўтаётир. Гўзал Ўзбекистонда энг улуғ, энг азиз байрам бошланаётир.

Саккиз сўзнинг сирлари

Мустақиллигимизнинг 25 йиллигини “Гўзал ва бетакроримсан, муқаддас Ватаним, жоним сенга фидо, Ўзбекистоним!”, деган бош ғоя – шиор остида нишонляпмиз. Шиор Президент қарорида гавҳардек порлаб турибди. Саккиз самимий сўз сафланиб соҳир сезимларимиздан сўзлаётир. Бу сўзлар содиқ фарзандларнинг она Ватанга ўтли муҳаббат изҳори. Шунинг учун ҳам уларни шунчаки, ҳиссиз айтиб бўлмайди. Айниқса, “жоним сенга фидо!”, деган жойини.

“Гўзал”. Бу – қадимий туркий, ўзбекча қўшсўз. “Гўзал”, яъни “кўз ол”, “кўз олувчи”; “қарасанг, кўзингни олиб қўяди. Ўзига тортаверади. Қайта-қайта, қайрилиб-қайрилиб, яна тўй-

май, қарайверасан, деган маъноларни беради. Дарҳақиқат, боғу роғлар, чўлу тоғлар, водию воҳалар гўзал. Жамолини кўз-кўз қилаётган тарихий ва замонавий иншоотлар гўзал. Барчасининг боиси – халқимизнинг мамнун чеҳраси гўзал.

“Бетакроримсан”. Оламда такрорланадиган, қайта тикланадиган ва бетакрор, қайта тикланмас неъматлар бўлади. Кунтун, баҳор, куз такрорланади. Лекин ёшлик, одам, ота-она, халқ такрорланмайди. Бизнинг галактикамиз – битта, унда Ер – битта, Ерда Ўзбекистон – битта. Бетакрор. Шунинг учун уни кўз қорачигидай асраб-авайлаймиз.

“Муқаддас”. Ўзбекистонни севмоқ имондандир. Чунки бу замин биз учун илоҳий неъмат. Глобус, харитани кўрсак, аввало Марказий Осиёнинг марказини – Ўзбекистонни кидирамиз. Топамиз. Нега? Чунки Оллоҳ ҳамма халқларга ер, Ватан бериб, бизга мана шу жаннатсифат заминни ато қилган. Дунё цивилизациясига йўл кўрсатган буюк боболаримизнинг киндик қони шу ерга томган. Ўзбекистон бизга саждагоҳ каби муқаддас.

“Жоним сенга фидо, Ўзбекистоним!” Бу мард фидойилар наъраси. Ҳамма ҳам айта олмайди. Ватанни шўролар чангалидан юлиб олиб, озод қилиш буюк фидойилик. Дунё рейтингларида йилдан йилга обрўсини, шарафини оширишмоқда. 11 йилдан бери иқтисодий ривожни 8 % дан туширмай келишмоқда. Шу боис Ўзбекистон дунёнинг энг ривожланган давлатлари қаторига чиқаётир. Гўзал, бетакрор, муқаддас Она – Ватаннинг болалари шундай бўлишади. Шунданми, Президентимиз Қароридан, байрамимиз шиоридан ана шундай шиддат, ғайрат, азму шижоат, жонфидолик руҳи уфуриб турибди.

Мустақил Ватан деганда кўз олдимизда беихтиёр Мустақиллик майдонининг тўрида, Ўзбекистон рамзини бошига кўтариб, Яратгандан бизга тинчлик сўраб ўтирган Бахтиёр Она гавдаланади. Онанинг боласига термилган кўзларидан меҳр ёнаётир. Бу муборак зиёратгоҳда “Она”, “Ватан” тушунчалари гўзал сиймоларда моддийлашиб, кўзларимизни яшнатиб турибди.

Буни мустақиллигимизнинг 25 йиллигига бағишлаб таъсис этилган “Ўзбекистон мустақиллигига 25 йил” эсдалик нишонидаги сиймо ҳам тасдиқлаб турибди. “Таъкидлаш керакки,

деб ёзилган ЎзАнинг эсдалик нишони мазмун-моҳияти ҳақидаги ахборотида, эсдалик нишони марказида акс эттирилган Бахтиёр Она ва унинг фарзанди қиёфаси халқимизнинг асрлар давомида шаклланган ҳаёт тарзи, урф-одат ва анъаналари, олийжаноб орзу-интилишлари, давлатимиз сиёсатининг устувор йўналишларини, бир сўз билан айтганда, мустақиллик йилларида биз ўз олдимизга қўйган олий мақсад-муддаоларни ёрқин ифода этиши билан алоҳида эътиборни тортади”. Мана шу туйғулар Ватанга бизнинг муносабатимизни белгилаб, ширни юрагимизнинг тўрига қўяди.

Шукрона

Қарорда эртанги марра – энг тараққий топган давлатлар қаторига кириш эканлиги тушунтириб берилган. Ниҳоятда аниқ, тиниқ мақсад. Қайси давлатлар қаторига? Келинг, ҳозир қўлингиздаги андроидга “энг тараққий этган давлатларни топ”, деб буюринг. Инсон салоҳияти ривожининг индекси бўйича тилга олинадиган давлатлар ТОП-10лиги: Норвегия, Австралия, Нидерландия, АҚШ, Янги Зеландия, Канада, Ирландия, Лихтенштейн, Германия, Швеция чиқади.

Марранинг юксаклиги айрим кишиларда ҳайрат уйғотгандир. “Ўзбекистон – келажаги буюк давлат!”, деган шиорга иккилашиб қараганлар ҳам кўп эди. 1991 йилда давлатимиз раҳбари юксак минбардан “Биз мустақилмиз!”, деган тарихий сўзларни айтганида нима қилишни билмай қолган ҳам ўзимиз. Чунки Шўро бизни мутелик, қарамликка ўргатиб қўйган, бу иллатлар мустақилликнинг биринчи йилларида кучли эди. Қолаверса, Соҳибқирон Амир Темур давлатидан кейинги тарихимизда ўзбекнинг кўксига шамол тегмаган эди-да.

Бир мисол. Дон ўзингда бўлмаса – қўлда нонинг омонат. Бировнинг қўлига қараган ғарибсан. Ғирром Шўролар бунини яхши биларди. Шу боис мустақилликнинг биринчи йилларида мамлакатимизда очарчиликка бир неча кун қолган кунлар бўлди. Ўшанда ўз халқининг бу аҳволига ич-ичидан суюниб, “Ана. СССР бузилди. Нонни ғамлаб, қуришиб қўйинлар демаганмидим?! Мана энди кўрасанлар”, деган “башоратчи”лар

ҳам чиқди. “Қани, қаергача бораркан Ўзбекистон?”, деб одамларга эшиттириб хиринаглаганлар ҳам кўп эди. Томошабинлар ҳам етарли эди.

Президент Ислом Каримовнинг оқилона қарорлари, қатъияти Ўзбекистонга ўрмалаб келаётган очарчиликни тўхтатди. Дунёнинг нариги четидан бўлса ҳам дон келтирилди. “Башоратчи”лар бармоқ тишлади.

Ўзбекистон биринчи вазифалар қаторида дон мустақиллигига эришди. Мана бугун дон ҳам, нон ҳам ўзимизники. Бошқаларга ҳам илинаяпмиз. Ҳар куни дастурхонимизда иссиқ нон ушатаётганимизда бунинг шукронасини айтайлик. Болаларимизга ибрат кўрсатган бўламыз.

Дастурхонимиз тўкин. Унинг 98 фоизини ўзимизнинг фермерлар тўлдираётир. Экспорт йилдан йилга ошмоқда. Мана бунини ҳалол ғалаба демайдиларми?!

Ўзбекистон автомобиль ишлаб чиқаради, деб яхши ният қилинганда ҳам шундай совуқ “башорат”лар қилинган эди. Сон саноксиз ўзбек автомобилларини кўриб “башоратчилар” яна бармоқ тишлади. Энергетика, транспорт-коммуникация соҳасида ҳам шўролар тўқиган тўрда эдик. Чикдик. Бу соҳаларда ҳам мустақилмиз. Экспортёрмиз. “Башоратчи”лар яна доғда. Бу мисоллар жуда кўп. Кўпаяверади...

Шўролар даврида одамлар “ҳозир ва шу ерда” бахтли бўла олмас эди. Чунки уларга “коммунизмда бахтли бўламыз”, деб ўргатилган. Бунинг оқибатида бахт деганда ҳозирги замон эмас, келаси замон тушунилар эди. Мустақиллик бизга бахтни келаси замондан ҳозирги замонга олиб келди.

Ким бўлдик

Бахтли одамга ўзининг қанчалик бахтли эканлиги тўла сезилмайди. Ҳаётий, узоқ-яқиндаги мисолларни қиёслаб, “олдига ойна қўйиб”, тушунтирсангиз, ўз бахтига ўзи ҳайрон қолади.

Шўро даврида “бахт – биз йўқ жойда бўлади”, деган мақол бор эди. “Қаерда?”, десангиз, ривожланган ғарб, шарқ мамлакатлари кўрсатиларди. Ҳозир эса айрим ривожланган мамлакатларга бориб келган ҳамюртларимиздан ғалати гапларни

эшитамиз. Раҳмимиз келади. Масалан, “У ерларда кексаларга пенсия тўланмас экан. Нурунийлар ёлғиз, ўзларига бир бурда нонни ишлаб топишга мажбур”, дейишади. Уларга қараб фикр, ўзимизга қараб, шукр қиласиз. Ахир, бизда ҳар ой пенсия нурунийларнинг уйларига келтириб берилишига ўрганиб қолганмиз-да. Тўғрими?

Сафардан қайтган кўшнимиз гапни давом эттиради: “Бир-икки ривожланган давлатларда бўлганман. Шаҳарларида тунда кўчага чиқсангиз уриб, тунаб кетишади. Бундан туристик фирмалар сизни оғоҳлантиришади: “Жаноб. Меҳмонхонадан 200 метр радиусдан узоқлашманг. Хавфсизлигингизга кафолат бермаймиз”, дейишади. Ўзбекистонда молу жонингиз мамлакатнинг истаган квадрат метрида, куну тун, ёзу киш давлат (қонун) ва халқ (маънавият) ҳимоясида. Аниқроғи, хорижда меҳмонга хужум қилишса, бизда ҳурмат қилишади. Бу одатий ҳол хорижликлар кўзига бебаҳо фазилат бўлиб кўринар экан.

Нидерландиялик статист Мартин Жейкобс бу ҳақда шундай деди: “...Уч ҳафта бўлди, Ўзбекистондаман. Мен Самарқанд, Бухородаги маданий ёдгорликлар гўзаллигига мафтун бўлдим. Лекин энг асосийси, одамларнинг оқкўнгил, самимий, хайрихоҳлиги олдида лолман”.

Шейн Мак Глинн – Ирландия (Ирландия дунёнинг ривожланган давлатлари ТОП-10лигига кирган давлат (М.Қ.) фуқароси: “Ўзбекистонда яшаш жуда завқли, хавфсиз. Одамлар ҳамма жойда хушмуомала. Мен аслида бу ерга саёҳатга келгандим. Ёқиб қолди. Ишга кирдим. Омадим бор экан, Ўзбекистонда яшаяпман”.

Муҳаммад Аваз Дар, Покистонлик талаба: “Ўзбекистон Марказий Осиёнинг юраги. Бу ерда ҳаёт сифати юқори. Энг комфорт ва ёқимли шароитлар яратилган. Юксак маданият, тарих бор. Бу ерда бегоналарни ҳам, кексаларни ҳам ҳурмат қилишади. Қўлни кўкракка қўйиб, салом беришади. Бутунлай бегона одам акса урса ҳам атрофдагилар “Соғ бўлинг” дейишади”.

Жерар Канья, бош ошпаз, “Мишлен” халқаро мукофотининг икки юлдузи соҳиби: “...Мен Ўзбекистонга иккинчи марта

келишим. Самарқандга мафтунман. Бухорони зиёрат қиламан. Сизлар тез ривожланаяпсизлар. Менинг сизларга бир тилагим бор: ривожланинглар, фақат ўзбекона қалбингизни, унинг ҳозирги парвозини йўқотманглар”.

Ўзгарган миллат характери

Хорижликларнинг хайрати негадир бизга кўчмайди. Чунки биринчидан, бу гапларни кўп эшитиб, кўникиб қолганмиз. Иккинчидан, биз учун бу – одатий ҳол, ўзбекона ҳаёт тарзи. Хорижликлар биздаги оддий, ҳар кунлик ўзбекчиликни юксак даража дейишяпти. Глобал даражада қараганда, бу – инсоният интилаётган моддий ва маънавий бойлик уйғунлигининг 2016 йилдаги намойиши, дегани эмасми?

Йўқ. Сиз бунга асло мағрурликка йўйманг. Бу ўз-ўзидан бўлиб қолган эмас. Бу – биздаги маънавий-маърифий сиёсат шарофати. Айрим мамлакатлардаги “одам-одамга ёв”лик – маънавий инқироз асорати.

Уларда моддий ва маънавий бой бўлиш имконияти йўқмиди? Бор эди. Лекин давлатлар миллий маънавият, урф-одатлар ҳимоясига эътиборсиз бўлди. Бош ислоҳотчи бўла олмади. Маънавиятни қўллаб-қувватлаш, “оммавий маданият”дан ҳимоя қилишга давлат бош ислоҳотчи бўлмади. Маънавият бу – одамларнинг шахсий иши, деб қараб турилди. Моддий ва маънавий қанот бир хил парвариш топмади. Маънавий қанот ожиз, қаровсиз. Шунинг учун бойлари ҳам “Мен бахтлиман”, дея олмайди. Чунки бахтнинг моддий қисми тўқис бўлса ҳам, ярми – маънавий қисми кемтик.

“Оммавий маданият” одамларга “устоз” бўлди. Одамлар моддий бойликни қувиб кетиб, халқи, миллати, маданияти, маънавияти, урф-одатларидан узоклашиб, худбинлик тўрига тушиб қолишди. Бир-бирларига восита, (фойдали ё фойдасиз) нарса деб қарай бошлашди. Ўзаро меҳр-оқибат, меҳрибонлик, беғараз хайрихоҳлик комфорт яшаш йўлида қурбон қилинди. Қалбларни “оммавий маданият” чулғаб олди. Дийдалар қотди. Булар иқтисодиётда ривожланган давлатлардан бир оз фарқимиз бўлса-да, маънавиятда бойлигимизга шуқр қилишга

чақиради. Бир-биримизнинг, ёнимиздаги Ватандошимизнинг кадр-қимматини янада баланд тутишга ундайди. Юксак маънавият – енгилмас куч, нажоткор кучлилигини бир дақиқа ҳам унутмасликка чорлайди.

Энди иккинчи қанотга боқайлик. Ўзбекистон дунёнинг иқтисодиёти энг ривожланган давлатлари қаторига кўтарилиб бораётир. Одамларнинг ҳаёт сифати ошиб борапти. Буни ҳар биримиз сезаяпмиз. МАН, Ласетти, Спарк, Орландо, Каптива каби енгил машиналар, Отайўл ва бошқа автобусларимиз, “Афросиёб” тезюрар поездимиз, Боинг самолётларимиз деразаларидан кўриб бораёпмиз (Дарвоқе, ҳурматли китобхон! Яна бир хушxabар! 2016 йилдан бошлаб сиз дунё халқлари учун “орзудаги самолёт”да уча бошлайсиз. Ҳозир шу сатрлар ёзилаётганида АҚШнинг Сиэтлдаги “The Boeing Company” корпорациясида Ўзбекистон учун дунёнинг энг замонавий, “орзудаги самолёт” – “Boeing-787 Dreamliner” йиғилмоқда. Уни бошқаришга ўзимизнинг учувчилар шай туришибди).

Намунавий уй-жойлар шўро давридаги “қишлоқ” тушунчасини парчалапти. Қишлоқларимизда шаҳар лойиҳалари асосида қурилишлар, инфратузилмалар ишляпти. Қишлоқларимиз борган сари индустриаллашиб, туманларимизда автомобиллар, смартфонлар, саноат моллари ишлаб чиқилмоқда. Буларни кўриб, қувонмай бўладими? Айниқса, зиёлиларимиз учун Ватанимизнинг озодлик тўйи кунларида бу яхшиликлар тарғиботининг бошида бўлиш – шарафли бурч.

Бир ўзбекнинг ўйлари

Фарҳод – Алишер Навоий бобомиз яратган бадиий образ – мард, иродали, айтган сўзига содиқ йигит бўлган. Унинг “Кўҳкан”, деган лақаби ҳам бор. Кўҳкан бу тоғни чопиб ўювчи, қўпоровчи, парчалаб узиб олувчи, дегани. Баланд тоғларни кесиб, халқ мушқулини осон қилиш Алишер Навоийнинг Фарҳод тимсолидаги орзуси эди. Бу орзуни 2016 йилда, орадан 550 йил ўтиб, мустақиллик, ўзбекнинг азми қатъий авлодлари рўёбга чиқарди. Тоғларни кесиб, устидан электрлаштирилган темир йўл қуриб қўйди.

Bu tanishuv parchasidir. Asarning to'liq versiyasi
<https://kitobxon.com/oz/asar/4587> saytida.

Бу танишув парчасидир. Асарнинг тўлиқ версияси
<https://kitobxon.com/uz/asar/4587> сайтида.

Это был ознакомительный отрывок. Полную версию можно
найти на сайте <https://kitobxon.com/ru/asar/4587>